

Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programma 2022. – 2027. gadam

APSTIPRINĀTA ar 2021.gada 11.novembra Daugavpils domes lēmumu Nr.754 un
Augšdaugavas novada pašvaldības domes lēmumu Nr.235

**Pašreizējās situācijas raksturojums
KOPIĢĀS SADAĻAS**

Satura rādītājs

Teritorijas vizītkarte.....	6
1. Sadarbības saites	8
1.1. Funkcionālās saites.....	8
1.2. Daugavpils un Augšdaugavas novada sadarbība	10
1.3. Sadarbība ar apkārtējām pašvaldībām	14
2. Sasaiste ar plānošanas dokumentiem	15
2.1. Nacionālās prioritātes	15
2.2. Reģionālās prioritātes.....	20
2.3. Līdzšinējie attīstības plānošanas dokumenti	21
2.4. Apkārtējās pašvaldības	23
3. Globālās un vietējās tendences	26

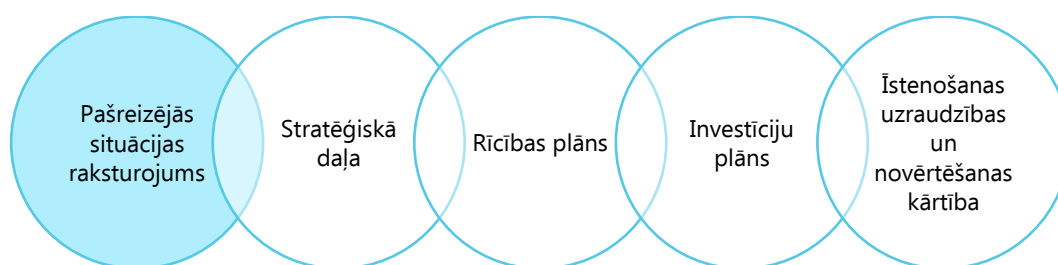
Ievads

Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programma 2022.-2027. gadam (*turpmāk – Attīstības programma*) ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un rīcības, kuras katra pašvaldība apņēmusies īstenot tās pilsētas un novada ilgspējīgas, integrētas un koordinētas attīstības nolūkos.

2019.-2021. gadā valstī īstenotā administratīvi teritoriālā reforma paredz, ka Augšdaugavas novada attīstības un vienlaikus administratīvais centrs ir Daugavpils valstspilsēta, kas ir nacionālas nozīmes attīstības centrs. Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā noteikts, ka valstspilsētām kā attīstības centriem ar piegulošām pašvaldībām izstrādājami kopīgi teritorijas attīstības plānošanas dokumenti. Augšdaugavas novads kā jauna administratīvā teritorija izveidota līdz ar 2021. gada 1. jūliju, apvienojot Ilūkstes un Daugavpils novadu.

Attīstības programmu veido vairākas sadaļas: 1) vienota Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada esošās situācijas analīze, 2) vienots vidējā termiņa stratēģiskais redzējums, 3) kopīgas rīcības plāna darbības un 4) kopīgi investīciju projekti, 5) saskaņoti uzraudzības rādītāji, kā arī 6) atsevišķas katras pašvaldības sadaļas (Attēls 1). Attīstības programmā integrētas šādu dokumentu redakcijas, veicot datu aktualizāciju:

- ◇ spēkā esošā Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026.gadam¹
- ◇ Daugavpils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam redakcijas projekts²;
- ◇ izstrādes stadijā esošās Daugavpils novada atsevišķās sadaļas (esošās situācijas analīze, rīcības plāns, investīciju plāns, u.c.) Attīstības programmai.

ATTĒLS 1. Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.-2027. gadam struktūra

Pašreizējās situācijas raksturojums sagatavots kā trīs atsevišķi sējumi – Daugavpils pilsētai, Augšdaugavas novadam un **kopīgās jomas**. Šis dokuments var tik izmantots visiem pilsētas un

¹ Apstiprināta ar Ilūkstes novada domes 29.06.2020. sēdes lēmumu Nr.157 "Par Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam apstiprināšanu" (prot. Nr.9, 9.§)

² Daugavpils pilsētas domes 10.06.2021. sēdes lēmums Nr.363 "Par grozījumu 13.08.2020. Daugavpils pilsētas domes lēmumā Nr.341 "Par Daugavpils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu"(prot. Nr.24, 13.§), kas paredz integrēt Daugavpils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam redakciju Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.-2027. gadam redakcijā

novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un ir aktualizējams pēc nepieciešamības. Tas raksturo teritorijas attīstības tendences, problēmas un resursus.

ATTĒLS 2. Daugavpils un Augšdaugavas novada teritorija

Attīstības programmas izstrāde veikta saskaņā ar domes lēmumiem³, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem⁴, Daugavpils valstspilsētai un jaunajam Augšdaugavas novadam saistošiem attīstības plānošanas dokumentiem⁵ un balstoties labajā praksē attīstības plānošanā. Ņemti vērā

³ Daugavpils pilsētas domes 11.02.2021. sēdes lēmums Nr.59 "Par Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu"(prot. Nr.4, 9.§), Daugavpils novada domes 01.02.2021. sēdes lēmums "Par Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu" Nr.2747 (prot. Nr.104, 2.§), Ilūkstes novada domes 28.01.2021. sēdes lēmums "Par Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas 2022.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu" Nr.7 (prot. Nr.3, 5.§)

⁴ Likums "Par pašvaldībām" (09.06.1994.), Teritorijas attīstības plānošanas likums (01.12.2011.), Attīstības plānošanas sistēmas likums (01.01.2009.), Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumi Nr. 970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā", likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (13.11.1998.), Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums"

⁵ Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam, Latgales plānošanas reģiona dokumenti, vietējo pašvaldību dokumenti u.c.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī, kā arī dažādu nozaru politikas vadlīnijas. Izvērtēti arī apkārtējo pašvaldību - Jēkabpils, Līvānu, Preiļu un Krāslavas novada, teritorijas attīstības plānošanas dokumenti.

Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programmas izstrādē, t.sk. sagatavojot pašreizējās situācijas raksturojumu, nodrošināta **sabiedrības iesaiste**. Attīstības programmā integrēta visu trīs, līdz 2021. gada 1.jūlijam pastāvošo pašvaldību organizētās Iedzīvotāju aptaujas un Uzņēmēju aptaujas rezultātu analīze:

- ◇ Daugavpils pilsēta:
 - iedzīvotāju (638 respondenti) un uzņēmēju (120 respondenti) aptaujas rezultāti. Aptaujas organizētas 2020. gada nogalē Daugavpils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādes ietvaros;
 - tematiskās darba grupas septiņās tēmās (95 dalībnieki), kas organizētas attālināti 2020. gada rudenī (izglītība un zinātne; ekonomika un uzņēmējdarbības vide; sociālā drošība un veselības aizsardzība; transporta infrastruktūra un mobilitāte; publiskā ārtelpa, komunālie pakalpojumi, infrastruktūra un mobilitāte, vide, pielāgošanās klimata pārmaiņām; energoefektivitāte un atjaunojamo energoresursu izmantošana; kultūrvide un sports, tūrisms un mārketing, pārrobežu sadarbība);
- ◇ bijušais Ilūkstes novads:
 - iedzīvotāju (101 respondents) un uzņēmēju (17 respondenti) aptaujas rezultāti. Aptaujas organizētas 2019. gada nogalē / 2020. gada sākumā Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādes ietvaros;
 - tematiskās darba grupas piecās tēmās (72 dalībnieki), kas organizētas 2020. gada sākumā (izglītība un prasmes; kultūrvide, sports, tūrisms; sociālā aizsardzība, veselības aprūpe, ģimenes, seniori; tehniskā infrastruktūra, drošība un vide; uzņēmējdarbības atbalsts;
- ◇ bijušais Daugavpils novads:
 - iedzīvotāju (200 respondenti) un uzņēmēju (41 respondents) aptaujas rezultāti. Aptaujas organizētas 2021. gada pavasarī.

Pašreizējās situācijas raksturojuma **kopīgās** sadaļas veido trīs galvenās jomas – sadarbības saites, plānošanas dokumentu ietvars, globālās un vietējās tendences, kur analizēti Daugavpils valstspilsētai Augšdaugavas novadam saistošie dokumenti un globālo tendenču potenciālā ietekme.

Attīstības programmas izstrādi publiskā iepirkuma rezultātā veica vadošais telpiskās plānošanas uzņēmums Latvijā SIA "Reģionālie projekti" ciešā sadarbībā ar trim iesaistītajām pašvaldībām (līdz 2021. gada 1.jūlijam pastāvošās Daugavpils pilsētas, Daugavpils un Ilūkstes novada pašvaldība).

Teritorijas vizītkarte

	<p>Teritorijas novietojums un platība</p>	<p>Latvijas teritorijas Dienvidaustrumu daļā, Sēlijas un Latgales kultūrvēsturiskajā reģionā, 2598,88 km². Augšdaugavas novada un Daugavpils valstspilsētas teritorijas robežas sakrīt ar līdz 2009. gadam pastāvošo 2.līmeņa pārvaldības – Daugavpils rajona robežām.</p>
	<p>Kultūrvēsturiskie novadi</p>	<p>Latgalē ietilpst teritorijas Daugavas labajā krastā Daugavpils pilsēta un Liksnas, Vaboles, Nīcgales, Kalupes, Dubnas, Maļinovas, Naujenes, Biķernieku, Ambeļu un Višķu pagasti. Sēlijā ietilpst teritorijas Daugavas kreisajā krastā - Daugavpils pilsētas apkaimes Grīva, Judovka, Niderkūni, Kalkūni, Līgiņišķi, kā arī Augšdaugavas novada Ilūkstes un Subates pilsētas, un Prodes, Bebreņes, Eglaines, Dvietes, Šēderes, Pilskalnes, Sventes, Kalkūnes, Medumu, Demenes, Laucesas, Tabores, Skrudalienas, Saliēnas un Vecsaliēnas pagasti.</p>
	<p>Administratīvā struktūra</p>	<p>Ar 2021. gada 1.jūliju Daugavpils valstspilsētas pašvaldība un Augšdaugavas novada pašvaldība ar 27 teritoriālā iedalījuma vienībām (t.sk. 2 pilsētas – Ilūkste un Subate), kas apvieno bijušo Daugavpils novadu un Ilūkstes novadu. Teritorijas attīstības centrs – Daugavpils</p>
	<p>Iedzīvotāji</p>	<p>Faktiskais iedzīvotāju skaits 2021. gada sākumā – 80 627 iedzīvotāji Daugavpili un 25 927 Augšdaugavas novadā (no tiem 25% bijušā Ilūkstes novada teritorijā, 75% bijušā Daugavpils novada teritorijā) (CSP)</p>
	<p>Robežas</p>	<p>Daugavpils robežojas ar Augšdaugavas novadu. Augšdaugavas novads robežojas ar Jēkabpils novadu Ziemeļrietumos, Līvānu novadu un Preiļu novadu Ziemeļos, ar Krāslavas novadu Austrumos (līdz ar 2021. gada 1. jūliju). Dienvidos un Dienvidrietumos robeža ar Baltkrievijas Republiku un Lietuvas Republiku aptuveni 105 km garumā.</p>
	<p>Autoceļi un sasniedzamība</p>	<p>Šķērso galvenais autoceļš A6, A13, A14 un reģionālie autoceļi, P58, P64, P66, P67, P68, P69, P70, P72; Rīga sasniedzama ~3h laikā ar automašīnu atkarībā no atrašanās vietas teritorijā. Daugavpils atrodas 230 km attālumā no Rīgas, savukārt no Lietuvas Republikas tikai 25 km attālumā, no Baltkrievijas Republikas - 35 km un no Krievijas Federācijas robežas - 120 km.</p>

	<p>Uzņēmējdarbība un nodarbinātība</p>	<p>Bezdarba līmenis⁶ 2021.gada janvārī – 9,4% Daugavpilī, 11,1% Daugavpils novada teritorijā, 9,7% Ilūkstes novada teritorijā. Populārākās nozares Daugavpilī ir apstrādes rūpniecība, transporta un loģistikas pakalpojumi. Lielākie darba devēji Daugavpilī ir SIA “Daugavpils reģionālā slimnīca”, Valsts SIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”, AS “Daugavpils satiksme”, SIA “AXON CABLE”, SIA “Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums”, SIA “ZIEGLERA MAŠINBŪVE”, SIA “LokRem”, SIA “Daugavpils ūdens”, AS “Latvijas maiznieks” u.c. Augšdaugavas novadā uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu: SIA “Euro Energo Company”, SIA “Dubiki”, SIA “GABOTEH”, LPKS “Sēlijas āres” u.c.</p>
	<p>Populārākie tūrisma objekti</p>	<p>Daugavpils cietoksnis, Marka Rotko mākslas centrs, Dabas parks “Daugavas loki”, Latgales zoodārzs, Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzejs, Naujenes novadpētniecības muzejs un Dabas informācijas centrs, Raiņa māja Berķenelē, Vecsalienas muižas pils, Dabas liegums “Pilskalnes Siguldiņa”, Dabas parks “Dvietes paliene”, Nīcgales lielais akmens, Jaunsventes parks u.c.</p>
	<p>Funkcionālās saites</p>	<p>Nozīmīgās funkcionālās saites (darbaspēka svārstmigrācija) ar Rīgu, starp Daugavpili un Augšdaugavas novadu, ar Krāslavas un Preiļu novadiem⁷</p>

ATTĒLS 3. Daugavpils un Augšdaugavas novada novietojums Latvijā un Latgales plānošanas reģionā

⁶ Nodarbinātības valsts aģentūra, Bezdarba rādītāji, 2021

⁷ VARAM, Pašvaldības profils – Apvienotais Daugavpils novads, 2019

1. Sadarbības saites

1.1. Funkcionālās saites

Ārējās funkcionālās saites (transports, uzņēmējdarbība, darbavietas, pakalpojumi, tehniskā infrastruktūra, tūrisms, vides aizsardzība u.c.) ar vietējas, reģionālas, nacionālas un starptautiskas nozīmes centriem, kā arī pārrobežu saites ir būtisks pašvaldību attīstības priekšnoteikums.

Saskaņā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam apkopoto informāciju, pastāv vismaz četras pilsētu un lauku mijiedarbības dimensijas, kas aktuālas arī Daugavpils pilsētai un Augšdaugavas novadam, un sasaistē ar citām teritorijām (ārējās funkcionālās saites):

- ◇ **Ekonomiskā** dimensija – tirdzniecība, tūrisms, svārstmigrācija, sadarbība (tīklošanās) starp uzņēmumiem, t. sk. pašvaldību kapitālsabiedrībām;
- ◇ **Sociālā** dimensija – sadarbība sociālo pakalpojumu sniegšanā, tīkli starp kopienām;
- ◇ **Politiskā** dimensija – pārvaldība, reģionālo un starppašvaldību partnerību veidošana, vienotas politikas un attīstības stratēģijas;
- ◇ **Administratīvā** dimensija – kopīgu projektu realizēšana (pakalpojumu pieejamībai un mobilitātei sadarbojoties sabiedriskā transporta tīklu nodrošināšanā un alternatīvu mobilitātes modeļu ieviešanā; uzņēmējdarbībai nepieciešamo pakalpojumu nodrošināšanā; sociālo un veselības pakalpojumu nodrošināšanā; komunālo pakalpojumu (siltumapgāde, aukstumapgāde, ūdenssaimniecība, atkritumu apsaimniekošana utt.) nodrošināšanā).⁸

Attīstības centri ir reģionu attīstības virzītājspēki. Lai iedzīvotājiem nodrošinātu līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus neatkarīgi no dzīves vietas un nostiprinātu policentrisku apdzīvojuma struktūru, nepieciešams darboties vairākos virzienos:

- ◇ Svarīga ir **Daugavpils kā nacionālas nozīmes attīstības centra un potenciāli Ilūkstes un Špoģu kā reģionālas nozīmes attīstības centru** konkurētspējas paaugstināšana atbilstoši to resursiem un prioritātēm, veidojot pievilcīgu pilsētvidi gan iedzīvotājiem, gan investoriem;
- ◇ Attīstības centru un lauku **teritoriju savstarpējā sadarbība un mijiedarbība**, lai radītu un vairotu darba vietas, uzlabotu pakalpojumu sniegšanas efektivitāti un kvalitāti, veicinot uzņēmējdarbības aktivitāti un kvalitatīvu dzīves apstākļu radīšanu;
- ◇ Attīstības centru potenciāla izmantošana, veidojot spēcīgus **uzņēmējdarbības centrus**. Attīstības centru funkcionālo tīklu veidošana, vienojoties par resursu efektīvu izmantošanu, kas balstīta uz papildinātības un sadarbības principiem;
- ◇ Iedzīvotāju **kopienu stiprināšana**, lai saglabātu gan pilsētu, gan lauku apdzīvotību un veicinātu dzīves līmeņa paaugstināšanos, lai palielinātu iesaisti sabiedrībai būtisku procesu

⁸ [Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam](#), 2015

virzībā, atbalstītu pilsonisko ieinteresētību un līdzdalību, sekmētu savstarpējā atbalsta iniciatīvas.⁹

Teritorijas galvenās funkcionālās saites uz nacionālas nozīmes centriem un pārrobežu saites veidojas sekojošos virzienos:

- ◇ JĒKABPILS UN RĪGAS VIRZIENS: ziemeļrietumu „vārti” uz valsts galvaspilsētu Rīgu un Baltijas jūru (Rīgas ostu),
- ◇ RĒZEKNES, PLESKAVAS, SANKTPĒTERBURGAS UN MASKAVAS VIRZIENS: ziemeļaustrumu „vārti” uz Krievijas Federāciju,
- ◇ POLOCKAS UN SMOĻENSKAS VIRZIENS: austrumu „vārti” virzienā uz Baltkrievijas Republiku un Krievijas Federāciju,
- ◇ VITEBSKAS UN MINSKAS VIRZIENS: dienvidaustrumu „vārti” uz Baltkrievijas Republiku,
- ◇ KAUNAS, VIĻNAS UN VARŠAVAS VIRZIENS: dienvidrietumu „vārti” uz Lietuvas Republiku un Polijas Republiku,
- ◇ RĪGAS, PAŅEVĒŽAS UN KLAIPĒDAS VIRZIENS: rietumu „vārti” uz valsts galvaspilsētu Rīgu, Lietuvas Republiku un Baltijas jūru (Rīgas ostu un Klaipēdas ostu).¹⁰

⁹ [Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam](#), 2015

¹⁰ Daugavpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

1.2. Daugavpils un Augšdaugavas novada sadarbība

Daugavpils ir Augšdaugavas novada attīstības centrs, tā ir lielākā Latgales pilsēta, nacionālas nozīmes centrs – valstspilsēta, kurā koncentrējies plašs publisko pakalpojumu klāsts un iespējas. Ņemot vērā, ka Augšdaugavas novada teritorija ieskauj Daugavpili, to starpā vietējā līmenī iezīmējas visintensīvākās ārējās funkcionālās saites. Būtiskākās sadarbības jomas un teritorijas :

- ◇ **autotransporta un dzelzceļa transporta satiksmes organizācijas risinājumi:** perspektīvais Daugavpils apvedceļš un jaunais Daugavas šķērsojums - tilts (izpētes veikšana par pilsētas apvedceļam un jaunajam Daugavas šķērsojumam vispiemērotāko teritoriju), maģistrālo savienojumu (autoceļi, dzelzceļa ceļi) stāvokļa uzlabošana,
- ◇ **aviācija:** Daugavpils lidostas un Grīvas lidlauka, tajā skaitā piebraucamo ceļu attīstība,
- ◇ **loģistika un ražošana:** loģistikas zonējuma veidošana Kalkūnes rūpnieciskajā zonā, pārtikas ražošana,
- ◇ **tehniskā infrastruktūra:** kopējie inženierkomunikāciju risinājumi (kanalizācijas un ūdensvada savienojumi piepilsētas apdzīvotās vietās), plūdu riska mazināšanas aktivitātes (perspektīvais Judovkas - Lazovkas aizsargdambis), ūdensapgāde (ūdensgūtnes „Ziemeļi” un „Vingri”), notekūdeņu dūņu laukuma rekultivācija un dūņu pārstrādes ražotnes būvniecība,
- ◇ **atkritumu saimniecība, jaunu kapsētu,** tajā skaitā dzīvnieku kapsētas izveide,
- ◇ novada teritorijā esošo **vasarnīcu teritoriju** problēmu risināšana,
- ◇ jaunu **tūrisma kopproduktu** veidošana,
- ◇ **kultūras mantojuma** tradīciju saglabāšana un pārmantošana,
- ◇ **izglītības un zinātnes centru attīstība** (Daugavpils Universitātes Studiju un pētniecības centrs “Ilgas” Skrudalienas pagastā),
- ◇ **dabas aizsardzība:** Daugavas baseina ūdensteču un ūdenstilpju (Daugava, Lielais Stropu ezers u.c.) apsaimniekošana, meža aizsargjosla ap Daugavpils pilsētu publisko atpūtas telpu labiekārtošana (Sventes ezers, Sila ezers, Riču ezers, u.c.), derīgo izrakteņu atradņu izstrāde (smilts, utt.) u.c. jomas.¹¹

Vienlaikus Daugavpils pilsētas un Augšdaugavas novada sadarbību iezīmē kopēja darbība šajos uzņēmumos un biedrībās:

- ◇ Daugavpils sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija,
- ◇ SIA “Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija”,
- ◇ SIA “Daugavpils reģionālā slimnīca”,
- ◇ SIA “LATGALES LAIKS”,
- ◇ Biedrība “Dienvidlatgales Pašvaldību mācību centrs”;
- ◇ Biedrība “Eiropas reģions “Ezeru zeme””,
- ◇ Biedrība “Latgales reģiona attīstības aģentūra”.
- ◇ Biedrība “Daugavpils novada tūrisma informācijas centrs”;

¹¹ Daugavpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

- ◇ Biedrība "Latvijai — 100";
- ◇ Biedrība "Slimnīcas atbalsta biedrība";
- ◇ Biedrība „Hokeja klubs Daugavpils”;
- ◇ Biedrība "Latgales kulinārā mantojuma centrs".¹²

Sadarbojoties bijušajam Ilūkstes, Daugavpils novada un Daugavpils pilsētas pašvaldībām, 2014.-2020. gada ES fondu plānošanas periodā īstenoti **sadarbības projekti**:

- ◇ Specifiskā atbalsta mērķa (SAM) 5.6.2. projekts "Degradēto rūpniecisko teritoriju reģenerācija Daugavpils pilsētas un Ilūkstes novada teritorijās II kārtā", kura ietvaros par kopējo summu 5,4 milj. EUR revitalizēta Čerepovas rūpnieciskā teritorija un Ilūkstes pilsētas bijušās "Putnu fermas" teritorija;
- ◇ SAM 5.6.2. projekts "Dienvidlatgales pašvaldību teritoriju pilsētvides revitalizācija ekonomiskās aktivitātes paaugstināšanai", kura ietvaros par kopējo summu 6,6 milj. EUR revitalizētas Gajoka, Sventes un Luknas rūpnieciskās/degradētās teritorijas 10,77 ha platībā.

Abu pašvaldību sadarbība attīstāma dažādu nozaru politiku īstenošanā. Daugavpils pilsētai ir izstrādāts Ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2022.-2027. gadam. Ar 2021. gada 17. jūnija Daugavpils novada domes lēmumu apstiprināts Daugavpils novada Ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2021.-2030. gadam, kurā līdz 2022. gadam plānots integrēt bijušā Ilūkstes novada teritoriju. Ņemot vērā vispārējās tendences Eiropas Savienības izvirzītā Zaļā kursa ietvaros, paredzams, ka Daugavpils valstspilsēta un Augšdaugavas novads varētu īstenot kopīgas aktivitātes abu pašvaldību enerģētikas un klimata rīcības plānu īstenošanā.

Daugavpils pilsēta jau līdz šim īstenojusi sekmīgu sadarbību ar bijušo Daugavpils novadu vairākās jomās, līdz ar to paredzams, ka arī sadarbība ar Augšdaugavas novadu būs aktīva un sekmīga, iesaistot arī pēc reformas apvienoto bijušo Ilūkstes novadu.¹³

Identificētas sekojošas funkcionālās saites starp dažādām biedrībām, iestādēm attiecībā uz jomām, pakalpojumiem utt. starp Daugavpili un Augšdaugavas novadu (Tabula 1).

TABULA 1. Funkcionālās saites starp Daugavpili un Augšdaugavas novadu

Kopējās aktivitātes/pasākumi/projekti
◇ Sporta svētki personām ar invaliditāti
◇ Ziemassvētku pasākums audžuģimenēm
◇ Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 pieteikums
◇ Jaungada pasākums personām ar invaliditāti
◇ Velomaršruti, velopārgājieni
◇ Zemnieku vakara tirdziņš Daugavpilī
◇ Latgales diena Rīgā
◇ Ķiploku un medus svētki
◇ Lāčplēša gājiens

¹² Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Daugavpils novads, 2019

¹³ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Daugavpils novads, 2019

- ◇ Latgales plānošanas reģiona organizēti pasākumi
- ◇ Daugavpils deju apriņķa deju kolektīvu darbība (Daugavpils novads, Ilūkstes novads)
- ◇ Dienvidlatgales koru apriņķa darbība (Daugavpils novads, Ilūkstes novads, Krāslavas novads, Preiļu novads)
- ◇ Dziesmu svētki
- ◇ Dzejas dienas
- ◇ Izstādes no Rotko centra fondiem
- ◇ Starptautiskā Muzeju nakts
- ◇ Starptautiskais pūšamo instrumentu jauno izpildītāju konkurss "NAUJENE WIND"
- ◇ Eiropas saksofona diena Daugavpils novadā
- ◇ Starptautiskais jauniešu pūtēju orķestris "WERSALINKA"
- ◇ Naujenes Mūzikas un mākslas skolas kolektīvs "Pūtēju orķestris"- Ilūkstes Mūzikas un mākslas skolas audzēkņi ietilpst kolektīva dalībnieku sastāvā
- ◇ Pilsētas apvedceļa būvniecības iecere Kalkūnes, Laucesas un Naujenes pagastu teritorijā

Izmantojamā infrastruktūra, iestādes

- ◇ Daugavpils tūrisma informācijas centrs
- ◇ LIAA Reģionālais biznesa inkubators Daugavpilī
- ◇ Latgales uzņēmējdarbības centrs
- ◇ Latgales SEZ pārvalde
- ◇ Grīvas lidlauks
- ◇ Daugavpils Universitāte
- ◇ Daugavpils inovāciju centrs
- ◇ Novada un pilsētas izglītības iestādes
- ◇ Daugavpils novada Kultūras pārvalde
- ◇ Daugavpils novada Kultūras centrs "Vārpa"
- ◇ Raiņa māja Berķenelē
- ◇ Naujenes novadpētniecības muzejs
- ◇ Skrindu dzimtas muzejs
- ◇ Ilūkstes novada Kultūras centrs
- ◇ Daugavpils Latviešu kultūras centrs
- ◇ Daugavpils pilsētas Kultūras pārvalde
- ◇ Selekcionāra Paula Sukatnieka mājas „Apsītes”
- ◇ Marka Rotko centrs
- ◇ Špoģu Mūzikas un mākslas skola
- ◇ Naujenes Mūzikas un māksla
- ◇ Ilūkstes Mūzikas un mākslas skola
- ◇ Peldbaseini, publiskie ūdeņi
- ◇ 3 orientēšanās poligoni
- ◇ Sadzīves kanalizācijas notekūdeņu novadīšana Daugavpils ūdens tīklos no Kalkūnes, Vecstropu un Kraujas ciemiem
- ◇ Ūdens apgādes un sadzīves kanalizācijas ierīkošana Maļutku ciemā, pieslēdzoties pie Daugavpils ūdens komunikācijām

Kopīgās organizācijas, institūcijas

- ◇ Latgales plānošanas reģions

- ◇ Latgales attīstības aģentūra
- ◇ Daugavpils sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija
- ◇ Daugavpils lietišķo sieviešu klubs "Olivia"
- ◇ Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs
- ◇ Biedrība "Lielas ģimenes"
- ◇ Tūrisma informācijas centrs
- ◇ Nodarbinātības Valsts aģentūra
- ◇ Valsts Probācijas dienests
- ◇ Daugavpils orientēšanās klubs „Stiga”
- ◇ Sporta biedrība "Ultra"
- ◇ Latvijas biškopības biedrības Daugavpils nodaļa
- ◇ Spēcīgāko dziednieku un pareģotāju asociācija
- ◇ Latvijas praktizējošo astrologu biedrība
- ◇ Ūdens tūrisma veicināšanas biedrība
- ◇ Starptautiskā parapsihologu biedrība
- ◇ Otrā māja dzīvniekiem
- ◇ Amatnieku sadarbības biedrība

Iedzīvotāju vērtējumā Augšdaugavas novada un Daugavpils valstspilsētas pašvaldībām visbūtiskāk ir sadarboties jomās, kas uzlabotu dzīves kvalitāti:

- ◇ sabiedriskais transports (maršruti, grafiks, biļešu cenas),
- ◇ nodarbinātība,
- ◇ kopīgie pasākumi (sports, kultūra, projekti, novada dienas),
- ◇ ceļu infrastruktūra,
- ◇ veselības aprūpe (pakalpojumu uzlabošana un pieejamība).

1.3. Sadarbība ar apkārtējām pašvaldībām

Daugavpils ir viens no pakalpojumu un attīstības centriem arī vairāku apkārtējo novadu un kaimiņvalstu iedzīvotājiem un uzņēmējiem, kuri izmanto Daugavpils infrastruktūru un pakalpojumus.

Kopumā sadarbība norit starp sadarbības institūcijām un starp pašvaldībām, to iestādēm, kapitālsabiedrībām, biedrībām. Nozīmīgākā sadarbība un attīstības plānošana norit **Latgales plānošanas reģiona** ietvaros, kas ir VARAM pārraudzībā esoša atvasināta publiska persona un tā sastāvā ir tās lēmējorgāns – Reģiona Attīstības padome, izpildinstitūcija – Administrācija un komisijas. Reģiona teritoriju veido 9 pašvaldības Daugavpils un Rēzeknes valstspilsētas, Augšdaugavas, Līvānu, Preiļu, Krāslavas, Rēzeknes, Ludzas un Balvu novadi. Latgales plānošanas reģions administrē Latgales speciālās ekonomiskās zonas, Latgales uzņēmējdarbības centra darbību, kā arī deinstitucionalizācijas, remigrācijas pasākumu ieviešanu, sabiedriskā transporta plānošanu, taksometru licencēšanu u.c. jomas.

Sadarbība starp Latgales plānošanas reģiona pašvaldībām notiek vairāku uzņēmumu, biedrību ietvaros:

- ◇ SIA "Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija" – ar Līvānu, Preiļu, Krāslavas novadu pašvaldībām;
- ◇ Biedrība "Eiroporeģions "Ezeru zeme"";
- ◇ Biedrība "Latgales reģiona attīstības aģentūra";
- ◇ Biedrība "Latgales kulinārā mantojuma centrs".

Kopumā Daugavpilij un Augšdaugavas novadam jāstiprina sadarbība ar esošajiem un potenciālajiem sadarbības partneriem (vietējām un ārvalstu pašvaldībām, uzņēmumiem, institūcijām u.c.), kas sekmēs izglītības, darbaspēka, pakalpojumu, transporta, vides infrastruktūras, kultūras, tūrisma, dabas aizsardzības un citu jomu attīstību ne tikai pilsētā, bet arī Latgales plānošanas reģionā un ārpus tā.¹⁴

¹⁴ Daugavpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

2. Sasaiste ar plānošanas dokumentiem

2.1. Nacionālās prioritātes

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, kas ir hierarhiski augstākais attīstības plānošanas dokuments Latvijā, izvirza septiņas galvenās prioritātes: 1) kultūras telpas attīstība, 2) ieguldījumi cilvēkkapitālā, 3) paradigmas maiņa izglītībā, 4) inovatīva un ecoefektīva ekonomika, 5) daba kā nākotnes kapitāls, 6) telpiskās attīstības perspektīva, 7) inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība.¹⁵

Attīstības centrs ir teritorija, kur ir resursu (t.sk. cilvēkresursu), sociālo un ekonomisko aktivitāšu koncentrācija un kas veicina apkārtējās teritorijas attīstību. Valsts nozīmīgāko (primāro) attīstības centru tīklu veido starptautiskas, nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri, jo tajos koncentrējas lielākā daļa valsts iedzīvotāju, ekonomiskā un sociālā aktivitāte.¹⁶

Šis dokuments nosaka, ka **Daugavpils pilsēta** ir **nacionālas nozīmes attīstības centrs**, norādot, ka šiem centriem jāprofilējas par ekonomiskās izaugsmes un zināšanu radīšanas centriem, ekonomiskās attīstības dzinējspēkiem. Tām sadarbojoties un mijiedarbojoties ar tuvākajām pilsētām un lauku teritorijām, tiks veidota izaugsmei nepieciešamā kritiskā masa, kā arī mazināts atsevišķu teritoriju nomales efekts. Daugavpils potenciāls ir pietiekams, lai tā nostiprinātos kā konkurētspējīgs partneris Baltijas jūras reģiona valstu pilsētu tīklā, pildot starptautiskas nozīmes attīstības centru lomu transnacionālajā un pārrobežu sadarbībā. Daugavpils potenciāls uzņēmējdarbības un izglītības jomās, daudznacionāla sabiedrība un ģeogrāfiskais novietojums, kā arī īpašā loma austrumu-rietumu sadarbības veicināšanā ir priekšnoteikums Daugavpils kā multikulturālas, multietniskas un multifunkcionālas pilsētas, pārrobežu ekonomiskās attīstības un pakalpojumu centra izaugsmei. Daugavpils nozīme pārsniedz reģiona un valsts robežas, piešķirot Daugavpilij starptautiskas nozīmes tranzītvirzienu krustpunkta lomu.¹⁷

Latvijas **Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam** (NAP2027) izvirza vairākus stratēģiskos mērķus un prioritātes: 1) Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki, 2) Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei, 3) Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība, 4) Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība, 5) Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei, kā arī 6) Vienota, droša un atvērta sabiedrība.

Pašvaldības noteiktas kā **līdzatbildīgās iestādes** dažādu rīcības virzienu uzdevumos, piemēram, **ģimeņu labklājības** veicināšana, labvēlīgu apstākļu radīšana ģimenes un darba dzīves

¹⁵ [Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam](#), 2015

¹⁶ [Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam](#), 2015

¹⁷ [Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam](#), 2015

saskaņošanai, pirmsskolas izglītības, bērnu aprūpes un organizēta brīvā laika pakalpojumu pieejamības uzlabošana.

Citi uzdevumi: remigrācijas veicināšana, sociālās politikas plānošanas, uzraudzības un novērtēšanas stiprināšana, nabadzības, materiālās nenodrošinātības un ienākumu nevienlīdzības mazināšana, **darba ar jaunatni** nozīmes un veidu paplašināšana un stiprināšana, izcilu pedagogu sagatavošana, piesaiste, noturēšana un efektīva profesionālā pilnveide. Tāpat pašvaldību uzdevumu klāstā ir vispārējās izglītības iestāžu mācību procesa kvalitātes paaugstināšana, vides pielāgošana izglītības iestādēs, **digitālās transformācijas** sekmēšana uzņēmējdarbībā, aktīvās darba tirgus politikas attīstīšana, motivēt arvien lielāku iedzīvotāju daļu iesaistīties uzņēmējdarbībā.

Pašvaldību loma akcentēta arī attiecībā uz **klimata pārmaiņu** ietekmju mazināšanu, augstas un labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdensobjektu īpatsvara palielinājuma panākšanu, atkritumu rašanās un apglabājamo atkritumu samazināšanu un atkritumu pārstrādes un reģenerācijas īpatsvara palielināšanu, vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu īstenošanu, uzlabotas vides kvalitāti, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu integrēšanu tautsaimniecības nozarēs.

Pašvaldību uzdevums ir arī transporta sistēmas pilnveidošana, mūsdienu tehnoloģiju un racionālas, resursu efektīvas, **lietotājoorientētas un atvērtas pārvaldības** ieviešana, fiziskās un digitālās vides pieejamības un piekļūstamības palielināšana valsts un pašvaldību infrastruktūrā, vietējās mobilitātes nodrošināšana nodarbinātībai un pakalpojumu saņemšanai, mājokļu kvalitātes paaugstināšana.

Līdzdalība no pašvaldību puses paredzēta arī šādos uzdevumos: sabiedrības izglītošana un informēšana par fizisko aktivitāšu iespējām, **kultūras mantojuma**, sporta tradīciju un vērtību saglabāšana un nodošana nākamajām paaudzēm, nacionālās identitātes apziņas stiprināšana dažādām iedzīvotāju grupām.

Nozīmīgs uzdevums ir gudras, efektīvas un atvērtas pārvaldības īstenošana visos publiskās **pārvaldes procesos**, kā arī cilvēku rīcībspējas stiprināšana apdraudējuma gadījumos u.c. Būtiska ir **iedzīvotāju kopienu** stiprināšana, lai saglabātu gan pilsētu, gan lauku apdzīvotību un veicinātu dzīves līmeņa paaugstināšanos, lai palielinātu iesaisti sabiedrībai būtisku procesu virzībā, atbalstītu pilsonisko ieinteresētību un līdzdalību, sekmētu savstarpējā atbalsta iniciatīvas.

Austrumu pierobežas telpas perspektīvie attīstības virzieni līdz 2027. gadam ir 1) efektīva pierobežas ekonomiskā potenciāla izmantošana, stiprinot sadarbības saišu veidošanu gan ar kaimiņvalstīm, gan starp pierobežas pilsētām, apdzīvotajām vietām, lauku teritorijām; 2) teritoriju ekonomiskās dzīves un mobilitātes stiprināšana, uzlabojot pieeju ceļiem, kas ved uz attīstības centriem; 3) droša un pieejama mediju telpa pierobežā.

Augstākminētie uzdevumi ņemami vērā, plānojot pašvaldības ilgtspējīgu attīstību, lai tā būtu saskaņā ar NAP2027 noteiktajiem uzstādījumiem.

Konkrētākas aktivitātes detalizētas arī dažādos nacionāla līmeņa **nozaru rīcībspolitiku plānošanas dokumentos**, kuru uzstādījumi jāņem vērā arī abu pašvaldību attīstības plānošanas dokumentos. Saskaņā ar VARAM ekspertu aplēsēm, īpaši nozīmīgi jaunajā plānošanas periodā pašvaldībām likt akcentus uz **uzņēmējdarbības attīstību, klimata pārmaiņu politiku un informācijas un komunikācijas tehnoloģijām (IKT)**¹⁸.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātās un Ministru kabineta apstiprinātās **Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam**¹⁹ detalizē Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027. gadam uzstādījumus, rīcības virzienus un uzdevumus reģionālajā politikā.

Latvijā ir vienas no augstākajām reģionālās attīstības atšķirībām – Latgalē iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju ir 51% no vidējā IKP uz vienu iedzīvotāju valstī, Zemgalē – 63%. Reģionālās politikas galvenais mērķis ir radīt priekšnosacījumus visu reģionu ekonomiskā potenciāla attīstībai un sociālekonomisko atšķirību mazināšanai, paaugstinot iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifikai atbilstošus risinājumus apdzīvojuma un kvalitatīvas dzīves vides attīstībai, vidējā termiņā panākot reģionālā IKP starpības samazinājumu.

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, izvirzīti divi apakšmērķi – **uzņēmējdarbības vides uzlabošana** reģionos un **pakalpojumu efektivitātes** uzlabošana reģionos. Reģionālās ekonomikas attīstībā būtiska loma ir tieši pašvaldībām kā vietējās attīstības līderiem, kas (sadarbībā ar komersantiem) veido uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, tādējādi noņemot slogu komersantam veikt ieguldījumus infrastruktūrā un dodot iespēju komersantam novirzīt investīcijas produkta attīstībai.

Pašvaldības plānots iesaistīt izvirzīto uzdevumu īstenošanā, tam paredzot finansējumu no vairākiem avotiem. **Attīstības programmas stratēģiskie uzstādījumi nav pretrunā ar Reģionālās politikas pamatnostādnēm 2021.-2027. gadam un atbalsta to ieviešanu.**

Reģionālās attīstības atbalsta modelis paredz:

- ◇ lai mazinātu reģionālās attīstības atšķirības, kopējais investīciju atbalsta apjoms reģionālās attīstības veicināšanai tiks piešķirts, kā kritēriju izmantojot reģionālo IKP uz vienu iedzīvotāju, lielāko finansējuma apjomu paredzot plānošanas reģionam ar mazāko reģionālo IKP uz vienu iedzīvotāju
- ◇ investīciju finansējumu plānots dalīt divās daļās: 70% finansējuma plānots novirzīt pašvaldībām konkursa kārtībā starp katra plānošanas reģiona pašvaldībām, balstoties uz pašvaldību attīstības programmām, un 30% finansējuma plānots novirzīt uz rezultātiem balstītu reģionālā mēroga projektu īstenošanai saskaņā ar plānošanas reģionu attīstības programmās noteiktajām prioritātēm.

Pamatnostādnēs uzsvērta **viedo risinājumu nozīme** teritoriju attīstībā un ka teritorijas attīstības plānošanas dokumenti kalpo par pamatu investīciju piesaistei. Reģionālās politikas īstenošanai izvirzītie mērķi paredz īstenot pasākumus vairākos rīcības virzienos:

¹⁸ VARAM 11.03.2021. tiešsaistes seminārs "Aktualitātes pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādē"

¹⁹ [Ministru kabineta rīkojums Nr.587 "Par Reģionālās politikas pamatnostādnēm 2021.-2027. gadam" 26.11.2019.](#)

- ◇ Vietas sagatavošana uzņēmējiem un to produktivitāte;
- ◇ Cilvēkkapitāla piesaiste reģionos;
- ◇ Pakalpojumu nodrošināšana reģionos atbilstoši demogrāfiskajiem izaicinājumiem;
- ◇ Sasniedzamība un dzīves vide reģionos;
- ◇ Plānošanas reģionu un pašvaldību administrācijas darba efektivitāte.

2021.-2027. gada Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā Latvija koncentrēsies uz reformām un investīcijām, kas cels Latvijas ekonomikas ražīgumu un uzņēmumu konkurētspēju, turpinot Latvijas ekonomikas pārveidi uz zināšanās balstītu ekonomiku. Latvijas uzņēmējiem zaļā un digitālā pāreja ļaus veidojot jaunus produktus un pakalpojumus. Fondu ieguldījums palīdzēs nodrošināt, lai izaugsme sasniegtu visus Latvijas reģionus un iedzīvotājus. Demogrāfijas un darba tirgus tendences liecina, ka panākt būtisku tuvošanos attīstītāko valstu dzīves līmenim var tikai ar lielu lēcieni ekonomikas produktivitātē. Arī ES fondu ieguldījumu kontekstā caur produktivitātes prizmu būs jāmēra ne tikai ieguldījums atbalstam uzņēmējdarbībā, bet arī investīcijas visās nozarēs. Lai to sasniegtu, nozīmīgi ir ieguldījumi pārdomātos projektos, kas veicina izmaksu ietaupījumus un rada ienākumus.

Latvija nākamajā ES fondu plānošanas periodā ir izvirzījusi sešus galvenos virzienus, kas ietverti arī NAP2027. Pirmais no tiem – viedāka Eiropa – paredz inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas, pētniecības un prasmju attīstīšanu, atbalstu uzņēmējdarbībai un digitalizācijai, tai skaitā digitālajai savienojamībai. Otrais virziens – zaļāka Eiropa, virzoties uz klimatneitralitāti, pielāgojoties klimata pārmaiņām un īstenojot vides aizsardzības politiku. Trešais – savienotāka Eiropa – droša, ilgtspējīga un pieejama transporta attīstība. Ceturtais ieguldījumu virziens – sociālāka Eiropa, nodrošinot vienādas iespējas un piekļuvi izglītībai, veselības aprūpei un darba tirgum, kā arī taisnīgus darba nosacījumus, sociālo aizsardzību un iekļaušanu. Piektais virziens – iedzīvotājiem tuvāka Eiropa, veicinot ilgtspējīgu un līdzsvarotu reģionu attīstību. Un pēdējais, sestais ieguldījumu virziens – atbalsts sociālekonomisko grūtību risināšanai saistībā ar pārkārtošanos uz klimatneitralitāti.

Kopumā Latvijas ekonomikas attīstībai nākamo septiņu gadu laikā būs pieejams apmēram 4,4 miljardu eiro liels ES fondu finansējums (Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Sociālais fonds).²⁰

Vēl būs pieejams **Taisnīgas pārkārtošanas fonds** (192 milj. EUR finansējums Latvijā), Eiropas Teritoriālās sadarbības programma (49,76 milj. EUR finansējums Latvijā) u.c. atbalsta programmas.

²¹

Kā ekonomisku atbildi uz Covid-19 pandēmijas radītajiem izaicinājumiem Eiropas Komisija (EK) 2021. gada pirmajā pusē izveidoja Eiropas Atveseļošanas fondu, kas ļaus **Atveseļošanās un**

²⁰ [ES investīcijas 2021.-2027. gads](#)

²¹ [ES investīcijas 2021.-2027. gads](#)

noturības mehānisma ietvaros veikt pirmās reformas un investīcijas no 1,82 miljardu eiro lielā Latvijai apstiprinātā fonda budžeta.²²

Latvijas Atveseļošanas fonda plāns aptver plašu, savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopumu. Tas palīdzēs efektīvi atrisināt daudzus ekonomiskus un sociālus izaicinājumus tādās jomās kā veselības aprūpe, izglītība un prasmes, sociālā iekļaušana, pētniecība un inovācijas, izmaksu ziņā pieejami mājokļi, valsts pārvalde, uzņēmējdarbības vide, kā arī cīņa ar ēnu ekonomiku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.²³

Īpašs uzsvars plānā ir uz pasākumiem, kas nodrošina pāreju uz **digitālu un klimatam draudzīgu** ekonomikas modeli, ieviešot strukturālās reformas un risinot sociālos un cilvēkkapitāla attīstības jautājumus. Plāns vērsts uz Latvijas konkurētspējas nodrošināšanu Eiropas un globālajos tirgos, tā veicinot iedzīvotāju labklājību ilgtermiņā. Fonda ieguldījumi būs nozīmīgi iekļaujošas sabiedrības stiprināšanā, mazinot nevienlīdzību, uzlabojot izglītības un veselības sistēmas, kā arī pieeju valsts un pašvaldības pakalpojumiem.²⁴

²² [Atveseļošanas fonds Latvijā](#)

²³ [Atveseļošanas fonds Latvijā](#)

²⁴ [Atveseļošanas fonds Latvijā](#)

2.2. Reģionālās prioritātes

Daugavpils un Augšdaugavas novads ietilpst Latgales plānošanas reģionā. [Latgales stratēģijas 2030](#) stratēģiskie virzieni ir prasmes, savienojumi, gudra pārvaldība un efektīvi uzņēmumi, kuru sasniegšanai izstrādātas vairākas darbības programmas: Latgale ID, Attīstības centru tīkls, Fonds, Skola+, Latgales reģiona pievilcība, Sociāli atbildīgā Latgale, Savienojumi, Ezeri, Novadu programma, Zaļā enerģija.

Nemot vērā to, ka uz šī dokumenta izstrādes laiku Latgales plānošanas reģions izstrādā jaunu vidēja termiņa plānošanas dokumentu, tad Daugavpils un Augšdaugavas novada kontekstā tiek apskatīts Latgales plānošanas reģiona Attīstības programmas 2021. - 2027. gadam 2. redakcijas projekts, kurā noteiktas vairākas vidēja termiņa prioritātes pakārtoti Latgales stratēģijā 2030 izvirzītajiem stratēģiskajiem virzieniem:

- ◇ Stratēģiskais virziens **Prasmes**:
 - Prioritāte Ekselence (t.sk. apakšprioritātes Daugavpils Universitāte, augstskolu filiāļu un programmu attīstība Latgalē);
 - Prioritāte Arods un mūžizglītība;
- ◇ Stratēģiskais virziens **Savienojumi**:
 - Prioritāte Maģistrāles (t.sk. apakšprioritāte Daugavpils lidosta – Austrumlatvijas viedo tehnoloģiju un pētniecības centrs);
 - Prioritāte Ceļi;
 - Prioritāte IT;
 - Prioritāte Mobilitāte;
- ◇ Stratēģiskais virziens **Gudra pārvaldība**:
 - Prioritāte Idejas;
 - Prioritāte Pašvaldības (t.sk. apakšprioritāte Daugavpils un Augšdaugavas novads);
 - Prioritāte Vide un klimats;
 - Prioritāte Pakalpojumi;
- ◇ Stratēģiskais virziens **Efektīvi uzņēmumi**:
 - Prioritāte Iesācēji;
 - Prioritāte Čempioni;
 - Prioritāte Investori;
 - Prioritāte Sirdis.

Latgales plānošanas reģiona Attīstības programmā 2021. - 2027. gadam izvirzītas rīcības, kurās pašvaldības norādītas kā īstenošanā iesaistītas.

2.3. Līdzšinējie attīstības plānošanas dokumenti

Bijušās Ilūkstes un Daugavpils novada un Daugavpils pilsētas pašvaldības līdz 2021. gada 1. jūlijam sekmīgi nodrošinājušas attīstības plānošanas procesus, izstrādājot un ieviešot dažādus teritoriju attīstības plānošanas dokumentus.

Lai nodrošinātu pēctecību ar jaunajiem plānošanas dokumentiem (Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2030. gadam un Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības programma 2022.-2027. gadam), tiek apskatīti visu trīs pašvaldību līdzšinējie plānošanas dokumentu uzstādījumi. Šie dokumenti ir:

- ◇ Daugavpils pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2030. gadam,
- ◇ Ilūkstes novada ilgtermiņa attīstības stratēģija 2013.-2030. gadam,
- ◇ Daugavpils novada ilgtermiņa attīstības stratēģija 2015.-2030. gadam.
- ◇ Daugavpils pilsētas attīstības programma 2014.-2020. gadam.
- ◇ Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026.gadam.
- ◇ Daugavpils novada attīstības programma 2012.-2018. gadam.

Līdzšinējā vīzija

- ◇ **Daugavpils pilsētai** – Daugavpils ir Austrumbaltijas zināšanu ekonomikas lokomotive un labsajūtas galvaspilsēta
- ◇ **Daugavpils novadam** – Pieprasīta integrēta lielpilsētas priekš-telpa ar stipru identitāti, kura spēj vienot laukus un pilsētu, Latgales reģionu un pārējo pasauli, kura piedāvā mājoklim, biznesam un atpūtai telpu ar plašu perspektīvu, daudzveidīgu izvēli un bagātīgu pamatni.
- ◇ **Ilūkstes novadam** – Sēlijas reģiona attīstības centrs ar konkurētspējīgas izglītības iespējām, krāsainu sporta un kultūras dzīvi un vidi, kas ir pievilcīga ģimenēm, uzņēmējiem un tūristiem

Analizējot līdzšinējos vīziju definējumus, secināms, ka kopumā teritoriju iezīmē Daugavpils kā centra attīstība un pieguļošās teritorijas – Augšdaugavas novada attīstību.

Līdzšinējie stratēģiskie mērķi

- ◇ **Daugavpils pilsētai** – pievilcīgākā vieta dzīvei un uzņēmējdarbībai Baltijā
- ◇ **Daugavpils novadam** – Panākt sabalansētu Daugavpils novada teritorijas attīstību, iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanu, dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu un prasmīgu izmantošanu
- ◇ **Ilūkstes novadam** – SM1 Iedzīvotāju skaita saglabāšana, SM2 Ekonomikas izaugsme, SM3 Sakārtota dzīves telpa

Līdzšinējās ilgtermiņa prioritātes

- ◇ **Daugavpils pilsētai** – Laimīgs un izglītots daugavpīlētis, kurš lepns par savu pilsētu; ilgtspējīgi attīstīta ekonomika; Zaļa, droša un mūsdienīga pilsētvide
- ◇ **Daugavpils novadam** – Stiprināt novada kapacitāti, kādēļ maksimāli efektīvi izmantot lielpilsētas robežtuvuma priekšrocības un citus novada resursus izaugsmei, vienlaikus saglabājot to ilgtspēju un lokālo identitāti, tai veidotu pievilcīgu vidi gan novada iedzīvotājiem, gan novada viesiem, gan novada investoriem.
- ◇ **Ilūkstes novadam** – IP1 Sēlijas reģiona attīstība, IP2 Ilgtspējīga vietējo resursu izmantošana un sadarbība ekonomikas izaugsmei, IP3 pieejama un mūsdienīga tehniskā infrastruktūra

Līdzšinējās vidēja termiņa prioritātes

- ◇ **Daugavpils pilsētai** – VTP1 Sabiedrība (S) - Ar dzīvi apmierināti, izglītoti, radoši, aktīvi un veseli iedzīvotāji, kuri lepojas ar savu pilsētu, VTP2 Ekonomika (E) - Ekonomika, kurā tiek attīstītas nozares ar augstu pievienoto vērtību, VTP3 Vide (V) – Estētiski un funkcionāli sakārtota un attīstīta pilsētvide
- ◇ **Daugavpils novadam** – VTP1 - Novada cilvēkkapitāla produktivitātes palielināšana, VTP2 - Kvalitatīvas dzīves telpas pieejamības nodrošināšana novada teritorijā, VTP3 - Novada ekonomiskā potenciāla izmantošanas efektivitātes celšana, VTP4 - Novada kultūras un dabas telpas identitātes saglabāšana
- ◇ **Ilūkstes novadam** – VTP1 Aktīvi un zinoši iedzīvotāji, VTP2 Veselīga un sociāli iekļaujoša sabiedrība, VTP3 Efektīva pārvalde un pakalpojumi, VTP4 Ekonomiski aktīvs novads, VTP5 Vides un resursu ilgtspēja, VTP6 Kvalitatīva dzīves vide un energoefektivitāte

Visu līdzšinējo pašvaldību ilgtermiņa plānošanas dokumentos ir attēlota arī telpiskās attīstības perspektīva, kas daļēji saglabāta un aktualizēta Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam, lai nodrošinātu attīstības plānošanas pēctecību.

Jaunie uzstādījumi veidojami, ievērojot iepriekšējos un tos strukturējot pēc ilgtspējas dimensijām – sociālā joma, vide, ekonomika un ieteicams arī iekļaut pārvaldības aspektu, kas ir īpaši būtiski, jaunajam Augšdaugavas novadam, ko aptver 27 administratīvi teritoriālās vienības.

2.4. Apkārtējās pašvaldības

Līdz ar administratīvi teritoriālās reformas īstenošanu Augšdaugavas novada kaimiņu novadi ir **Jēkabpils novads, Līvānu novads, Preiļu novads un Krāslavas novads**, dienvidos robežojoties ar Baltkrievijas un Lietuvas Republiku. Daugavpils pilsēta robežojas tikai ar Augšdaugavas novadu, taču ņemot vērā kopīgo Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības plānošanas kārtību, tiks vērtētas kaimiņu pašvaldību uzstādījumi kopā ar jaunajiem Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada attīstības plānošanas dokumentiem.

No Jēkabpils novada teritorijas ar Augšdaugavas novadu robežojas Gāršenes, Asares un Dunavas pagasts. No Līvānu novada teritorijas ar Augšdaugavas novadu robežojas Jersikas pagasts. No Preiļu novada teritorijas ar Augšdaugavas novadu robežojas Rožkalnu pagasts, Pelēču pagasts, Rušonas pagasts un Aglonas pagasts. No Krāslavas novada teritorijas ar Augšdaugavas novadu robežojas Šķeltovas pagasts, Izvaltas pagasts, Ūdrišu pagasts un Kaplavas pagasts.

Nevienam no jaunajiem novadiem uz Attīstības programmas pašreizējās situācijas analīzes laiku vēl nav izstrādāti jauni plānošanas dokumenti, bet tiek pieņemts, ka arī kaimiņu pašvaldību attīstības plānošanas procesos tiks ievērota plānošanas dokumentu pēctecība. Līvānu novada teritorija administratīvi teritoriālās reformas ietvaros nav mainījies, tāpēc jauni plānošanas dokumenti izstrādāti netiek.

Attīstības plānošanā īpaši būtiski nodrošināt sadarbības stiprināšanu ar kaimiņu novadiem, lai sekmētu **kopīgu interešu teritoriju attīstību** un attīstītu funkcionālo sadarbību, kā arī pieredzes apmaiņu.

Ņemot vērā to, ka apvienoto kaimiņu pašvaldību (Jēkabpils novads, Preiļu novads un Krāslavas novads) attīstības plānošanas dokumenti ir izstrādes stadijā, tad īsi tiek apskatīti galvenie līdzšinējo kaimiņu novadu uzstādījumi (ar kuriem robežojas bijušais Ilūkstes un Daugavpils novads).

TABULA 2. Kaimiņu pašvaldību spēkā esošo ilgtermiņu attīstības stratēģiju kopsavilkums

Pašvaldība līdz 2021. gada 1. jūlijam	Ilgtermiņa stratēģiskie mērķi	Teritorijas specializācija
Aknīstes novada ilgtermiņu attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam	1) Izglītots, aktīvs un radošs cilvēks, 2) Augoša ekonomika, 3) Kvalitatīva, sakārtota dzīves un dabas vide	<ul style="list-style-type: none"> ◇ Daudzveidīga lauksaimniecība ar iespējamu zināma veida un līmeņa produkcijas pārstrādi ◇ Mežsaimniecība un kokapstrāde ◇ Derīgo izrakteņu ieguve ar iespējamu zināma veida un līmeņa pārstrādi ◇ Garīgās veselības ārstēšanas un aprūpes pakalpojumi ◇ Tūrisms ◇ Transporta un loģistikas pakalpojumi

Pašvaldība līdz 2021. gada 1. jūlijam	Ilgtermiņa stratēģiskie mērķi	Teritorijas specializācija
Jēkabpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam	1)Izglītots, vesels, aktīvs un radošs iedzīvotājs, 2) Pievilcīga dzīves un brīvdienu vieta, 3) Ekonomisko izaugsmi atbalstoša vide un resursi	<ul style="list-style-type: none"> ◇ Mežsaimniecības attīstība ◇ Lauksaimnieciskā ražošana ◇ Sabiedrisko pakalpojumu attīstība ◇ Tūrisma attīstība
Līvānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2030.gadam	1) Prasmes, 2) Darbs, 3) Ģimene	Latgalē - biznesa inkubācijas pakalpojumi un sociālā uzņēmējdarbība; lauksaimniecība un bioloģisko produktu ražošana, lauku un aktīvais tūrisms. Latvijā – pārtikas rūpniecība un mājražošana; loģistika, transports un kravu pārvadājumi; Līvānu stikla muzejs un amatniecība. Eiropā – optisko stikla šķiedru produktu ražošana; kūdras pārstrāde un produktu ražošana; kokrūpniecība un mēbeļu ražošana.
Vārkavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012.-2030.gadam	1) Spēcīgs sociālais un cilvēkkapitāls, 2) Ilgtspējīga un konkurējoša ekonomika, 3) Ilgtspējīgi un efektīvi apsaimniekoti dabas resursi	Videi draudzīga lauksaimniecība; mežsaimniecība un kokapstrāde; amatniecība, senās amatu prasmes; lauku tūrisms.
Preiļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2033.gadam	1) Dzīves vides kvalitātes un cilvēkresursu attīstība,(izglītības, kultūras, veselības aprūpes, sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu un rekreatīvo pakalpojumu) nodrošināšana un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, 2) Infrastruktūras attīstība un pieejamības nodrošināšana, 3) Videi draudzīgas uzņēmējdarbības un ekonomikas attīstība un nodarbinātības veicināšana, atbalsts inovācijām.	Pārtikas rūpniecība (un lauksaimniecības atbalsts). Papildnozares: atjaunojamā enerģija un energoefektivitāte, tūrisms, kā arī: kokapstrāde, metālapstrāde un mašīnbūve, transports un loģistikas pakalpojumi, dziedinoši un veselību veicinoši pakalpojumi.
Riebiņu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012.-2030.gadam	1)Patīkama dzīves vide, 2) Daudzveidīga uzņēmējdarbība, 3) Aktīva sabiedrība	Lauksaimniecība, tūrisms, kokapstrāde un rūpnieciskā ražošana. Brīvā laika pavadīšanas vieta Jēkabpils, Rēzeknes un Daugavpils iedzīvotājiem. To definē tradicionālā darbība un ārējie faktori – pastāvīgais un augošais pieprasījums pasaulē pēc pārtikas un dabiskā. Radošās industrijas - Riebiņu novadā veidojas jauni radošo industriju projekti, kas balstīti mākslā, mūzikā, rakstniecībā un

Pašvaldība līdz 2021. gada 1. jūlijam	Ilgtermiņa stratēģiskie mērķi	Teritorijas specializācija
		filozofijā, veidojot saikni ar radošo novadnieku mantojumu.
Aglonas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2037. gadam	1) Daudzveidīga un mūsdienīga ekonomika, 2) Sakārtota vide un novada teritorijas infrastruktūra, 3) Ilgtspējīga novada pārvaldība un kvalitatīvs izglītības, kultūras un sociālo pakalpojumu tīkls, 4) Labklājības sabiedrība, 5) Starptautisks sakrālā tūrisma galamērķis	Latgales reģionā - dabas un sakrālais tūrisms; sakrālais kultūrvēsturiskais mantojums; bioloģisku produktu ražošana; zivsaimniecības un akvakultūras attīstība; mājražošanas attīstība; amatniecības un lauku sētu attīstība; smilts, grants, kaļķa, sapropeļa ieguve; Latgaliskās materiālās un nemateriālās kultūras centrs; latgaliskās izglītības piedāvājums.
Krāslavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam	1)Izglītots, radošs, aktīvs un vesels iedzīvotājs, 2) Mūsdienīga, dzīvei, darbam un atpūtai pievilcīga vide un infrastruktūra, 3) Uzņēmējdarbību atbalstoša vide un resursi	Lauksaimnieciskās produkcijas pārstrāde, kokapstrāde, vieglā rūpniecība, tūrisms. Turpmāk novadā plānots attīstīt lauksaimnieciskās produkcijas pārstrādi, kokapstrādi, loģistikas un transporta pakalpojumus, vieglo rūpniecību (apģērbu un mājas tekstila ražošana, amatniecība), kā arī izziņas, gastronomisko un sakrālo tūrisma.

3. Globālās un vietējās tendences

Globālo tendenču vidū pēdējos gados dominē dažādi izaicinājumi un tādas jomas kā sabiedrības **veselība, klimata pārmaiņas, sabiedrības novecošanās**, vietējo **kopienu attīstība** un pilsoniskā aktivitāte, **inovācija un digitālā transformācija, laba pārvaldība** un efektīva komunikācija, **iekļaujoša sabiedrība** un **nevienlīdzības** mazināšana, **urbanizācija** (iedzīvotāju pārcelšanās no laukiem uz pilsētām) un iedzīvotāju skaita **sarukšana** (t.sk. Baltijas valstīs un Latvijā), **mobilitāte** (pārvietošanās iespējas), **izglītība** (prasmes un zināšanas) visos vecumos.

Valsts pārvaldes iekārtas likums nosaka, ka valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Tas ietver **atklātību** pret privātpersonu un sabiedrību, **datu** aizsardzību, **taisnīgu** procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses. Nozīmīgas tēmas ir **digitālā transformācija, datos** un pierādījumos balstīti lēmumi, **pakalpojumu pieejamība** un publisko pakalpojumu pārveide (balstoties dizaina domāšanā), **iekļaujoši risinājumi**, efektīva, skaidra, vienkārša **komunikācija**. Aktuāla ir datu aizsardzība, **digitālā drošība, sabiedrības līdzdalības** iespējas un **koprade**, efektīva darba organizēšana, **inovācija** (process) un inovācijas (ieviesti risinājumi).

Globālo tendenču kontekstā svarīgi apskatīt arī **labo praksi publiskās ārtelpas attīstībā**, ņemot vērā iedzīvotāju nemainīgo pieprasījumu pēc publiskās ārtelpas pilnveidojumiem. Labu publisko ārtelpu definē vairāki elementi: kopīga vietas vīzija, vietas estētika, socializēšanās un tikšanās iespēju nodrošināšana, vietas pieejamība ikvienam, komforts un elastība, kā arī drošība un radošuma elementi.

Tāpat jāmin vairākas jomas, kuru attīstībai jāpievērš īpaša uzmanība nākamajā periodā:

- ◇ **Bibliotēku kā kopienas un pakalpojumu centru** attīstība, kas par tādiem var kļūt, perspektīvā samazinoties citu publisko pakalpojumu nodrošinājumam un koncentrējot tos bibliotēkā, kā arī veidojot tās par vietām, kur iespējams satikties un socializēties sabiedrībai;
- ◇ **Ciema attīstības plānu** izstrāde un **video ciema** attīstība, lai veicinātu apdzīvoto vietu attīstību, detalizēti apkopojot un analizējot iedzīvotāju vajadzības, problēmas, veicinot vietējās kopienas rūpes pret vietu, izstrādājot skaidras un definējamas rīcības un projektu idejas, kas kopējā Attīstības programmā lielāka mēroga dēļ nav iekļautas;
- ◇ Vidēja termiņa **nozaru tematisko plānošanas dokumentu** izstrāde – detalizēti apkopot un analizēt jomas, to vajadzības, izstrādājot skaidras un definējamas rīcības un projektu idejas konkrētās nozarēs un jomās, kas kopējā Attīstības programmā lielāka mēroga dēļ nav iekļautas. Ieteicams izstrādāt šādu nozaru tematiskos plānus vismaz transportam, izglītībai, kultūrai, sportam, sociālai jomai;
- ◇ **Līdzdalības budžeta ieviešana**, Attīstības programmas investīciju plānā nosakot tematiskos virzienus, kas darbojas pēc šāda principa – sabiedrība izvēlas sev svarīgākās idejas, projektus, ko pašvaldība gada laikā par budžeta līdzekļiem īsteno;

- ◇ **Mājokļu politikas** attīstība, kas ietver jaunu mājokļu plānošanu un būvniecību, kā arī esošo rekonstrukciju, kur pašvaldībai ir būtiska loma – sekmēt publisko un privāto partnerību, izmantot valsts atbalsta instrumentus īres mājokļu būvniecībai, mudināt iedzīvotājus un apsaimniekotājus veikt energoefektivitātes pasākumus u.c. aktivitātes, kas uzlabo dzīves kvalitāti un sniedz iespēju ienākt jauniem iedzīvotājiem;
- ◇ **Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu** attīstība, kas uzsākta deinstitucionalizācijas pasākumu ietvaros, taču turpināma un veicināma arī nākotnē – veicināta kopējā atbildība par apkārtējo sabiedrību;
- ◇ **Sociālās uzņēmējdarbības** veicināšana, kas ar savu darbību risina kādu sociālo problēmu vai rada labumu sabiedrībai;
- ◇ **Sakaru infrastruktūras un pakalpojumu** attīstība, lai sekmētu nodarbinātību un dzīves kvalitātes paaugstināšanu - platjoslas izvēršanas veicināšana "vidējās jūdzes" un "pēdējās jūdzes" elektronisko sakaru tīkla infrastruktūras attīstīšanā un sadarbības attīstība ar elektronisko sakaru komersantiem.

Pasūtītājs: Daugavpils pilsētas pašvaldība sadarbībā ar Augšdaugavas novada pašvaldību

Projekta izstrādes vadības grupa: Sabīne Šņepste, Daina Krīviņa, Sintija Rabčevska, Olga Tolmačova, Iveta Megne, Zanda Lisovska, Olga Lukaševiča, Vita Rūtiņa,

Kontakti: Daugavpils pilsētas pašvaldība, K.Valdemāra iela 1, Daugavpils, LV-5401, Tel.: 65404344, info@daugavpils.lv, www.daugavpils.lv

Kontakti: Augšdaugavas novada pašvaldība, Rīgas iela 2, Daugavpils, LV-5401, Tel.:65422238, dome@daugavpilsnovads.lv, www.daugavpilsnovads.lv

Izpildītājs: SIA "Reģionālie projekti"

Projekta izstrādes komanda: Laine Šildere, Līna Dimitrijeva, Jānis Ozols, Santa Pētersone, Laura Dimitrijeva, Sanita Fazilova u.c.

Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 2, Rīga, LV – 1045, tel.: +371 67320809, birojs@rp.lv, www.rp.lv

REGIONĀLIE
PROJEKTI